

Szanowni Czytelnicy,

materiały zgromadzone w najnowszym wydaniu „Przeglądu Zachodniego” ukazują **dziś i jutro Unii Europejskiej** w bardzo dynamicznym momencie, gdy budowana z wielkim zaangażowaniem i trudem wspólnota staje wobec bodaj najpoważniejszego – jak dotąd – kryzysu zagrażającego jej spójności oraz tożsamości, a z drugiej strony konfrontowana jest z sytuacją globalną oraz kryzysem migracyjnym, niosącymi duże i zróżnicowane oczekiwania względem Europy. Wielkim paradoksem obecnej sytuacji Starego Kontynentu oraz Unii Europejskiej jest fakt, że dotychczasowe dokonania i wartości, wokół których koncentrowała się w ostatnich dziesięcioleciach pokojowa integracja, przyciągają rzesze migrantów, natomiast przez samych Europejczyków są kwestionowane. Jednak kryzys, choć poważny i wielopłaszczyznowy, podobnie jak każdy inny, staje się równocześnie szansą wypracowania rozwiązań prawnych oraz politycznych i potwierdzenia akceptacji dla europejskiej wspólnoty wśród jej mieszkańców i obywateli. Jak może nigdy wcześniej, potrzeba nie tylko zdolności politycznego kompromisu i legislacyjnej sprawności oraz pogodzenia opinii publicznej i efektów procesu decyzyjnego, lecz przede wszystkim odwołania do idei i wartości konstytuujących Europę od wieków, a Unię Europejską od zarania integracji.

Motywy łączącym wiele opublikowanych w tym tomie artykułów jest kwestia efektywności obowiązujących regulacji oraz próby ich modyfikacji uwzględniające najnowsze tendencje polityczne i zjawiska społeczne oraz ekonomiczne. Dotyczą one przede wszystkim najważniejszego obecnie, choć przecież nienowego problemu wzmoczonej migracji. Nie sposób o nim mówić bez uwzględnienia bliższego i dalszego otoczenia międzynarodowego Unii Europejskiej, także ze względu na obecność w tych relacjach konfrontację tradycji demokratycznych z tendencjami autorytarnymi. Z kolei przykłady austriackiego eksperymentu w zakresie prawa wyborczego, wyniesionych z kryzysu strefy euro doświadczeń bankowości centralnej czy nowych regulacji rynku finansowego wskazują, że nie brak odwagi podejmowania zmian o charakterze nowatorskim.

Wyróżnione w osobnej części niniejszego tomu opracowania (strony 205-309) są owocem konferencji naukowej zatytułowanej „Unia Europejska w obliczu strategicznych wyzwań. Quo vadis, Europo? O przyszłości UE z różnych perspektyw” współorganizowanej przez Instytut Zachodni w dniach 20-21 października 2016 r. w Poznaniu. Szczegółowa relacja z tego spotkania znalazła się w dziale „Z kroniki naukowej”.

Do głębszej refleksji skłaniają wspomnienia o profesorach Władysławie Markiewicz i Lechu Trzeciakowskim – dyrektorach Instytutu Zachodniego. Drogi życia oraz dokonania obu wybitnych uczonych przynależą do dziejów poznańskiej placówki naukowej, w których tworzeniu mieli szczególnie udział w latach sześćdziesiątych oraz siedemdziesiątych XX w.

Natalia Jackowska